

Nr 207.

Av herr **Enhörning**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelser.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 160 med förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelser, tillåter jag mig göra följande erinringar och yrkanden:

I sitt utlåtande till förslaget angående lag om skogsvårdsstyrelser gjorde 1896 års skogslagstiftningskommitté följande uttalande, som är av grundläggande betydelse för detta institut: »Därest samhällets krav på skogsmarkens bevarande skall kunna tillgodoses och på samma gång den enskildes frihet att lämpa sin hushållning ej mindre efter skogens beskaffenhet än efter sina egna ekonomiska förhållanden ej skall oskäligt inskränkas, så måste i stället för den döda regeln sättas ett levande *samfundsorgan*, som övervakar den enskilda skogshushållningen och som på samma gång kan understödjande ingripa däri».

Skogsvårdsstyrelsens hela väsen karakteriseras följaktligen av frihet från snäva lagbud, i syfte att dess verksamhet må kunna smidigt anpassa sig efter förhållandena i varje särskilt fall, på sätt *skogshushållningen såsom ekonomisk rörelse* oundgängligen kräver. Det ligger i sakens natur, att formerna för skogsvårdsstyrelsernas sammansättning blivit bestämda med hänsyn till denna obundenhet vid utövningen av det uppdrag, som lagstiftaren anförtrott dem. Dessa ledamöter utses också för allenast tre år åt gången och kunna som sådana jämförelsevis lätt utbytas mot andra, i händelse de icke motsvara det dem givna förtroendet. Redan i andragna förhållande ligger en god hållhake på skogsvårdsstyrelserna, vilkas verksamhet dessutom för varje år granskas av *revisorer*, som *ärligen* utses för sådant uppdrag och givetvis kunna ersättas av andra förtroendemän, därest deras uppsåt eller förmåga skulle sättas ifråga. Då två av skogsvårdsstyrelsens tre ledamöter jämte motsvarande antal revisorer väljas av landsting och hushållningssällskap, måste skogsvårdsstyrelseinstitutet från skogsägarnas sida anses vara *en mycket god form för självstyrelse*.

I detta sammanhang bör anmärkas, att såväl ledamöterna som revi-

sorerna för de resp. skogsvårdsstyrelserna skola vara »med skogsförhållandena i orten förtrogne män». Härigenom har lagstiftningen uppenbarligen velat betona den betydelse, som lagligen bör tillskrivas de lokala förhållandena vid bedömandet av de angelägenheter, som falla under skogsvårdsstyrelsens prövning. Då det är självklart, att, såsom det också hänt, en missnöjd skogsägare må föra fram sina anmärkningar mot en skogsvårdsstyrelse i dess verksamhet genom hänvändelse antingen till revisorerna eller till någon annan av samma styrelses huvudmän, Kungl. Maj:t, landsting eller hushållningssällskap, vilka hava att bevilja eller vägra ansvarsfrihet och som helt visst icke skola underlåta att med anledning av sådan anmälan vidtaga erforderliga åtgärder, så ligger redan i dessa anordningar en *synnerligen god kontroll och säker garanti mot själfsvåld*, i en form likväl, som icke hindrar skogsvårdsstyrelse i utövningen av sitt grannliga uppdrag. När man emellertid betänker, hur sällan dessa redan nu öppna utvägar till rättelse av förmenta missförhållanden blivit anlitade, har man förvisso anledning förmoda, att det missnöje, som sipprat ut bland allmänheten mot någon namngiven skogsvårdsstyrelse, icke alltid tålt vid att granskas närmare, då det förmodligen härlett sig från personer, som över huvud taget icke vilja veta av något skydd för skogen. Därpå tyder också den erfarenhet, som vunnits från de fem år, under vilka skogsvårdsstyrelserna handhaft tillämpningen av de provisoriska skogslagarna, vilka infört ett begränsat skydd för det växande skogsförrådet. Av de 38,463 avverkningar, mot vilka skogsvårdsstyrelserna funnit sig nödsakade ingripa på grund av lagens stadganden, hava icke mindre än 37,270 ordnats under hand, utan att tvångsåtgärder behöft anlitas, medan för återstående 1,193 fall avverkningsförbud måst tillgripas. Man torde också hava rätt förutsätta, att allenast fullgiltiga skäl framtvingat bruket av maktmedel i dessa fall, eftersom besvär över skogsvårdsstyrelsernas berörda beslut anförts hos vederbörande länsstyrelse allenast i 29 fall. Av å dessa besvär meddelade beslut hava 5 överklagats av skogsägare och 4 av vederbörande skogsvårdsstyrelse hos Kungl. Maj:t.

Vad särskilt skogsvårdsstyrelsernas fiskaliska uppgifter beträffar, ha ju numera i föreslagna föreskrifter om domstols prövning av sålunda utav skogsvårdsstyrelse vidtagna åtgärder sådana garantier mot övergrepp lämnats i lagen, att alla rimliga anspråk därigenom synas vara tillgodosedda.

När det föreliggande förslaget till förordning angående skogsvårdsstyrelser enligt sista stycket av § 4 givit domänstyrelsen inflytande på innehållet av skogsvårdsstyrelsernas reglemente och därtill i § 8 uppdragit

åt samma myndighet att efter granskning av revisionsberättelserna till- eller avstyrka ansvarsfrihet »med angivande i övrigt av de erinringar eller framställningar, vartill omständigheterna föranleda», så ligger det snubblande nära, att domänstyrelsen kommer att lägga sin tunga hand på skogsvårdsstyrelserna just i fråga om de uppgifter, betingade av lokala förhållanden, för vilka deras självbestämmanderätt är omistlig, och därigenom löper den bärande tanke, som uttalades av 1896 års skogslagstiftningskommitté och som gjort denna lagstiftning känd och erkänd över hela världen, fara att förfuskas. Bortsett från, att beklagliga skiljaktigheter kunna uppstå mellan revisorerna och domänstyrelsens omdömen rörande någon viss skogsvårdsstyrelses förvaltning såsom grundande sig på olika synpunkter, till äventyrs i förra fallet betonade av ortsförhållanden och i senare fallet grundade på formella skäl, så kommer i varje fall den av Kungl. Maj:t utsedde revisorn att sjunka i anseende och betydelse, vilket knappast kan vara ägnat att upprätthålla förtroendet för hela revisionsförfarandet.

Självfallet framställer sig också den frågan, huruvida rättskänslan tillfredsställes genom anordningar, varigenom den enskilda skogsskötseln göres beroende av statsmakternas organ för egen virkesproducerande verksamhet, vilket alltmer ohöjlt framträder såsom konkurrerande företagare på världsmarknaden. För min del tror jag mig på goda skäl våga påstå, att den under de senaste 18 åren framvuxna tävlan mellan allmän och enskild skogsskötsel varit enbart till välsignelse för hela vårt land.

I detta sammanhang har jag ansett mig böra påpeka, att departementschefen i motiven till § 8 framhållit, att skogsvårdsstyrelsernas års- och revisionsberättelser även tillförne pläгат överlämnas till domänstyrelsen för utlåtande, utan att likväl »något vidare i anledning därav framkommit». Ett bättre bevis på obehövligheten av de föreslagna anordningarna kan icke tänkas, och det finnes än mindre skäl att, såsom departementschefen uttrycker sig, åt bestämmelserna ge »en något annan läggning», tydligen avsedd att förskaffa domänstyrelsen *initiativrätt* i förevarande fall, enär den föreslagna formuleringen utan tvivel kan animera domänstyrelsen att blanda sig i skogsvårdsstyrelsens inre angelägenheter på ett sätt, som måhända riksdagen aldrig avsett.

Av det anförda torde med önskvärd tydlighet framgå, att det varken är ändamålsenligt eller av omständigheterna påkallat att, på sätt som skett, ställa skogsvårdsstyrelserna under överinseende av domänstyrelsen eller annat centralt organ.

Emellertid har man med viss rätt uttalat önskvärdheten av mera

enhetlighet i skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. Detta mål tror jag lättast skulle kunna vinnas därigenom, att den revisor, som enligt § 8 i det föreliggande förslaget till förordning om skogsvårdsstyrelser skall tillsättas av Kungl. Maj:t, göres gemensam för landets samtliga skogsvårdsstyrelser och erhåller ett mera stadigvarande uppdrag med inspektioner, föranledda av anmälningar från missnöjda skogsägare eller företager granskning av skogsvårdsstyrelses räkenskaper och förvaltning, samt insamling och ordnandet av statistiskt material över skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. Ehuru den sålunda utsedde revisorns granskande verksamhet i regel bör sammanfalla med de av landsting och hushållningssällskap för ett år i sänder utsedde revisorernas, bör han likväl för kontinuitetens skull tillsättas åtminstone för lika lång tid, som den för skogsvårdsstyrelsernas ledamöter utmätta, och i övrigt anvisas samma tjänsteställning hos jordbruksdepartementet, som förunnats exempelvis de särskilda föredragandena i skolöverstyrelsen.

Med hänsyn till innebörden av hans uppdrag och den i § 7 av kungl. propositionen uttalade grundsatsen, bör avlöning till den av Kungl. Maj:t utsedde revisorn bestridas med skogsvårdsmedel, enkannerligen sådana, som enligt § 4 i kungl. förordningen om skogsvårdsavgift den 11 oktober 1912 skola till statskontoret redovisas; vilka utan svårighet torde kunna ökas i händelse av behov.

Med hänsyn till vad sålunda anförts, får jag härmed vördsamt hemställa,

att de i §§ 4 och 8 av föreliggande förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelser intagna bestämmelserna rörande vissa befogenheter för domänstyrelsen måtte utgå;

att den enligt § 8 i nyssberörda förslag omnämnda revisorn, som skall utses av Kungl. Maj:t, förordnas för en tid av 4 år åt gången med tjänsteställning såsom extra föredragande inom jordbruksdepartementet;

att den sålunda av Kungl. Maj:t tillsatte revisorn avlönas med skogsvårdsmedel, som enligt § 4 i kungl. förordningen den 11 oktober 1912 om skogsvårdsavgift skola till statskontoret redovisas; samt

att sådan ändring företages i § 4 av nyss berörda kungl. förordningen av den 11 oktober 1912, att av de genom skogsvårdsavgift inom varje landstingsområde inflytande medel 15 % redovisas till statskontoret för

att av Kungl. Maj:t användas till avlöning av utav
Kungl. Maj:t utsedd revisor och i övrigt i mån av
förefallande behov fördelas mellan samtliga skogsvårds-
styrelser i riket.

Stockholm den 9 april 1923.

E. A. Enhörning.

I motionens syfte instämmer

L. Tjällgren.
